

महात्मा गांधी राष्ट्रीय ग्रामीण रोजगार हमी
योजनेअंतर्गत आंबा, बोर, आवळा, डाळिंब व संत्रा
या फळपिकांचे लागवडीमधील अंतर व
कलमे/रोपांचे लागवडीचे सुधारित मापदंडाबाबत.

महाराष्ट्र शासन,
नियोजन विभाग,
शासन निर्णय क्रमांक - फळबाग -२०१५/प्र.क्र.७५/रोहयो-५.
मंत्रालय, मुंबई - ४०० ०३२,
दिनांक : ३ सप्टेंबर, २०१६

वाचा :-

- १) शासन निर्णय क्र. मग्रारो-११/प्र.क्र.५८/रोहयो १० अ, दिनांक २९ जून, २०११
- २) शासन निर्णय क्र. मग्रारो-२०११/प्र.क्र.१३२/रोहयो १०अ, दिनांक २० जानेवारी, २०१२
- ३) शासन निर्णय क्र. मग्रारो-२०१३/प्र.क्र.११८/मग्रारो-१, दिनांक २० फेब्रुवारी, २०१४
- ४) शासन निर्णय क्र. मग्रारो-२०१३/प्र.क्र.११८/ मग्रारो-१, दिनांक १९ जून, २०१४
- ५) संचालक फलोत्पादन यांचे पत्र क्र. जा.क्र. संफ/फलो-२मग्रारोहयो मापदंड/८९९/२०१६,
दिनांक २१/०३/२०१६
- ६) संचालक फलोत्पादन यांचे अध्यक्षतेखाली संचालक कृषी विद्यापिठ यांचे समावेत
झालेल्या दि. २८-०९-२०१५ रोजीच्या बैठकीचे इतिवृत्त

प्रस्तावना :

महात्मा गांधी राष्ट्रीय ग्रामीण रोजगार हमी योजने अंतर्गत वैयक्तिक लाभार्थ्यांच्या शेतावर
ग्रामपंचायत तसेच कृषी विभागामार्फत फळबाग लागवड कार्यक्रम घेण्यास संदर्भ क्र. १ व २ अन्वये मान्यता
देण्यात आलेली आहे. फळबाग लागवड कार्यक्रमांतर्गत वेगवेगळी फळपिके घेण्यात येतात.

सदर प्रकरणी मा. मंत्री कृषी यांचे अध्यक्षतेखाली कृषी विभागाच्या आढावा सभेमध्ये मा. मंत्री
महोदयांनी महात्मा गांधी राष्ट्रीय ग्रामीण रोजगार हमी योजने अंतर्गत १ लाख हेक्टर क्षेत्रावर फळबाग
लागवड करण्याच्या सूचना दिल्या. एकात्मिक फलोत्पादन विकास अभियानांतर्गत फळपिकाच्या
लागवडीसाठी, लागवडीमधील वेगवेगळ्या अंतराचा समावेश केलेला आहे. त्यांचा विचार करून
राज्यातील हवामान आणि जमिनीच्या मगदुराप्रमाणे एकात्मिक फलोत्पादन विकास अभियानांतर्गत
समावेश असलेल्या वेगवेगळ्या अंतरावरील फळपिकाची लागवड महात्मा गांधी राष्ट्रीय ग्रामीण रोजगार
हमी योजनेमध्ये करण्याबाबत चर्चा झाली. त्यावर कृषी विद्यापिठाच्या शिफारसीनुसार ही लागवड करणे
योग्य राहिल असे ठरले. याबाबत राज्यातील सर्व कृषी विद्यापिठाच्या संशोधन संचालक व उद्यान
विद्याप्रमुख यांची बैठक दि. २८/०९/२०१५ रोजी संचालक फलोत्पादन यांचे अध्यक्षतेखाली झाली.

कृषी विद्यापीठानी महाराष्ट्रातील हवामान व जमिनीच्या मगदुराप्रमाणे राज्यात आंबा, संत्रा, बोर, डाळिंब व आवळा या फळपिकांची वेगवेगळ्या अंतरावरील लागवडी करिता शिफारस केलेली आहे. सद्यःस्थितीत या फळपिकांच्या लागवडीमध्ये असलेले अंतर विचारात घेतले असता सदर अंतरामुळे २ झाडांमधील जास्तीची जागा अनेक वर्षे विनावापर पडून राहते. लागवडी नंतर सुरुवातीच्या ५ ते ७ वर्षांच्या कालावधीत या जागेचा पूर्णपणे वापर होत नाही, तसेच झाडांची संख्या कमी असल्याने हेक्टरी उत्पादन देखील कमी होते. त्यामुळे शेतकऱ्यास आर्थिक फायदा त्याप्रमाणात होत नाही. कृषी विद्यापीठांनी शिफारस केल्यानुसार कमी अंतरावर लागवड केल्यास झाडांच्या संख्येत वाढ तसेच हेक्टरी उत्पादनात वाढ होऊन लाभार्थ्यांचे जीवनमान उंचावण्यास मदत होणार आहे. कृषी विद्यापीठाकडून फळपिकनिहाय आलेल्या वेगवेगळ्या अंतरावरील शिफारसींचा विचार करून व सध्या प्रचलित रासायनिक खते, किटकनाशके, शेणखत व कलमा रोपांचे सुधारित दर गृहित धरून आर्थिक मापदंड तयार करण्यात आले आहेत.

आंबा, बोर, आवळा, डाळिंब व संत्रा या फळपिकांचे लागवडीमधील अंतर व कलमे / रोपांचे लागवडीचे सुधारित मापदंड निश्चित करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती. याबाबत महात्मा गांधी राष्ट्रीय ग्रामीण रोजगार हमी योजने अंतर्गत राज्यात फळबाग लागवडीचा कार्यक्रम मोठ्या प्रमाणावर राबविण्याचे प्रस्तावित असल्याने शासन खालीलप्रमाणे निर्णय घेत आहे.

शासन निर्णय :-

महात्मा गांधी राष्ट्रीय ग्रामीण रोजगार हमी योजने अंतर्गत आंबा, बोर, आवळा, डाळिंब व संत्रा या फळपिकांमधील अंतरास तसेच कलमे / रोपांचे लागवडीचे प्रती हेक्टरी आर्थिक सुधारित मापदंडास मान्यता देण्यात येत आहे. त्यानुसार आंबा, बोर, आवळा, डाळिंब व संत्रा या फळपिकांची वेगवेगळ्या अंतरावरील लागवड व त्यानुसार निर्धारित करण्यात आलेले आर्थिक मापदंड खालीलप्रमाणे राहतील:-

१. आंबा :- महात्मा गांधी राष्ट्रीय ग्रामीण रोजगार हमी योजने अंतर्गत आंबा फळपिकासाठी १० X १० मी. अंतरावरील लागवडीस राज्यामध्ये मान्यता आहे. परंतु, एकात्मिक फलोत्पादन विकास अभियानांतर्गत १० X १० मी, ५ X ५ मी, ४ X ६ मी, ३ X ४ मी, ३ X ६ मी व २.५ X २.५ मी. अंतरावरील लागवडीची शिफारस केली आहे. यापैकी राज्यातील विद्यापीठानी शिफारस केल्यानुसार आंबा

फळपिकाकरिता १० X १० मी. व ५ X ५ मी. अंतरावरील लागवडीस शासनाची मान्यता देण्यात येत आहे.

२. बोर :- महात्मा गांधी राष्ट्रीय ग्रामीण रोजगार हमी योजना या योजनांमध्ये बोर या रोपासाठी ७ X ७ मी. व ५ X ५ मी. अंतरावरील लागवडीस अनुदान देण्यात येते. परंतु, एकात्मिक फलोत्पादन विकास अभियानांतर्गत ६ X ६ मी, ५ X ५ मी व ४ X ४ मी. अंतरावर लागवडीसाठी शिफारस केलेली आहे. यापैकी राज्यातील महात्मा फुले कृषी विद्यापीठ, राहुरी यांनी शिफारस केल्यानुसार ६ X ६ मी. अंतरावरील बोर फळपिक लागवडीस शासनाची मान्यता देण्यात येत आहे.

३. आवळा :- महात्मा गांधी राष्ट्रीय ग्रामीण रोजगार हमी योजना या योजनांमध्ये राज्यांमध्ये ७ X ७ मी. अंतरावरील आवळा फळपिक लागवडीस अनुदान देण्यात येते. एकात्मिक फलोत्पादन विकास अभियानांतर्गत ६ X ६ मी., ४ X ५ मी. व ३ X ३ मी. अंतरानुसार अनुदान देण्यात येते. कृषी विद्यापीठानी केलेल्या शिफारशीनुसार आवळा रोपासाठी भारी जमिनीत ८ X ८ मी., मध्यम जमिनीत ७ X ७ मी., व हलक्या जमिनीत ६ X ६ मी. अंतरावरील लागवडीस शासनाची मान्यता देण्यात येत आहे.

४. डाळिंब :- महात्मा गांधी राष्ट्रीय ग्रामीण रोजगार हमी योजना या योजनांमध्ये डाळिंब कलमाच्या लागवडीसाठी ५ X ५ मी. अंतरावरील लागवडीस अनुदान देण्यात येते. एकात्मिक फलोत्पादन विकास अभियानांतर्गत ५ X ५ मी, ५ X ४ मी, ५ X ३ मी, ५ X २.५ मी, ४.५ X ३ मी व ४ X ३ मी. अंतरावरील लागवडीस अनुदान देण्यात येते. महात्मा फुले कृषी विद्यापीठ, राहुरी यांनी शिफारस केल्यानुसार राज्यात डाळिंब कलमासाठी ५ X ५ मी, ४.५ X ३ मी. अंतरावरील लागवडीस शासनाची मान्यता देण्यात येत आहे.

५. संत्रा :- महात्मा गांधी राष्ट्रीय ग्रामीण रोजगार हमी योजना या योजनांमध्ये ६ X ६ मी. अंतरावरील संत्रा लागवडीला अनुदान देण्यात येते. एकात्मिक फलोत्पादन विकास अभियानांतर्गत ६ X ६ मी, ५.४ X ५.४ मी, ५ X ५ मी, ५ X ४.५ मी, ४.५ X ४.५ मी व ४ X ५ मी. अंतरावरील लागवडीस अनुदान देण्यात येते. राज्यातील कृषी विद्यापीठांनी केलेल्या शिफारशीनुसार संत्रा लागवडीच्या ६ X ३ मी. व ५.४ X ५.४ मी. अंतरावरील लागवडीस शासनाची मान्यता देण्यात येत आहे.

२. त्याचप्रमाणे कृषी विद्यापीठाकडून फळपिकनिहाय आलेल्या वेगवेगळ्या अंतरावरील शिफारशींचा विचार करून व सध्या प्रचलित रासायनिक खते, किटकनाशके, शेणखत व कलमा रोपांचे सुधारित दर गृहीत धरून, सोबत जोडलेल्या प्रपत्र १ ते ८ नुसार आंबा, बोर, आवळा, डाळिंब व संत्रा फळपिकाच्या लागवडीच्या प्रती हेक्टरी सुधारित मापदंडास शासनाची मान्यता देण्यात येत आहे.

सदर मापदंड तयार करताना मजुरी दर रु. १८१/- प्रति दिन गृहीत धरण्यात आलेला आहे. तथापि, राज्यात दि. १/०४/२०१६ पासून मजुरीचा दर रु. १९२/- प्रति दिन निश्चित करण्यात आलेला आहे. त्यामुळे रु. १९२/- या दरानुसार आर्थिक मापदंड संचालक फलोत्पादन यांनी निश्चित करण्यास मान्यता देण्यात येत आहे.

त्याचप्रमाणे मग्नारोहयो अंतर्गत केंद्र शासन उपरोक्त मजुरीचे दर सुधारीत करील. त्यावेळी सुधारीत मजुरी दरानुसार अंदाजपत्रके सुधारीत करावीत. मात्र राज्य शासनाचे आदेश असल्याशिवाय कोणत्याही परिस्थितीत सामग्रीच्या दरात वाढ करू नये. तसेच ज्या कालावधीपासून मजुरी दर लागू केला असेल तोच कालावधी विचारात घ्यावा.

सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०१६०९१२१३५५०६२७१६ असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(डॉ. पुरुषोत्तम भापकर)
सचिव (रोहयो)

प्रति,

१. मा. राज्यपालांचे सचिव.
२. मा. मुख्यमंत्र्यांचे प्रधान सचिव, मंत्रालय, मुंबई-४०० ०३२
३. मा मंत्री (रोहयो) यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई-४०० ०३२
४. मुख्य सचिव, महाराष्ट्र राज्य यांचे स्वीय सहायक,
५. प्रधान सचिव (रोहयो), नियोजन विभाग, मंत्रालय, मुंबई-४०० ०३२
६. प्रधान सचिव (कृषी), कृषी व पदुम विभाग, मंत्रालय, मुंबई-४०० ०३२
७. सर्व विभागीय आयुक्त,

८. आयुक्त, (कृषी) महाराष्ट्र राज्य, पुणे.
९. सर्व जिल्हाधिकारी (मुंबई व मुंबई उपनगर वगळून)
१०. संचालक, फलोत्पादन, महाराष्ट्र राज्य, पुणे.
११. सर्व मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद.
१२. सर्व विशेष कार्यकारी अधिकारी व उप विकास आयुक्त (रोहयो)
१३. सर्व उपजिल्हाधिकारी (रोहयो)
१४. मुख्य अभियंता, लघुपाटबंधारे विभाग (स्थानिक स्तर), पुणे
१५. सर्व विभागीय कृषी सहसंचालक
१६. सर्व उपसचिव/ अपर सचिव/कक्ष अधिकारी, (मग्राहरोहयो) नियोजन विभाग, मंत्रालय.
१७. निवड नस्ती, कार्यासन रोहयो-५, नियोजन विभाग, मंत्रालय.

परिशिष्ट २

महात्मा गांधी राष्ट्रीय ग्रामिण रोजगार हमी योजना अंतर्गत वैयक्तिक लाभार्थ्यांच्या शेतावर घन फळझाड लागवडीसाठी फळपिकनिहाय प्रती हेक्टरी खर्चाची प्रमाणाके

अ.क्र.	बाब	अंतर (मी)	हेक्टरी झाडे	वर्ष पहीले				वर्ष दुसरे				वर्ष तिसरे				वर्ष तिसरे			
				मजुरी	सामुग्री	एकूण	श्रमीक दिन	मजुरी	सामुग्री	एकूण	श्रमीक दिन	मजुरी	सामुग्री	एकूण	श्रमीक दिन	मजुरी	सामुग्री	एकूण	श्रमीक दिन
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७	१८	१९	२०
१	आंबा कलमे	५ X ५	४००	६६९७०	५१४०७	११८३७७	३७०	१९७०९	१००१४	२९७४३	१०९	१९००५	१४०२१	३३०२६	१०५	१०५७०४	७५४४२	१८११४६	५८४
२	जांजीब कलमे	४.५ X ३	७४०	७८९४४	४५८६९	१२४८१३	४०७	२५३४०	२२८२८	४८१६८	१४०	२४४३५	२०५०८	४४९४३	१३५	१२७९१९	८९२०५	२१७१२४	६८२
३	संज्ञा कलमे	६ X ३	५५५	६३८९३	४०६३८	१०४५३१	३५३	२२२६३	७७२६	२९९८९	१२३	२०८१५	८०१४	२८८२९	११५	१०६९७१	५६३७८	१६३३४९	५९१
४	संज्ञा कलमे	५.४ X ५.४	३४२	५३७५७	२५३२४	७९०८१	२९७	१८४६२	४२३०	१८५६०	१०२	१८१००	५०१२	२३११२	१००	९०३१९	३४५६६	१२०७५३	४९९
५	आवळा कलमे	६ X ६	२७७	४४३४५	१९२४५	६३५९०	२४५	१४८४२	४०८०	१८९३२	८२	१४४८०	४५५०	१९०३०	८०	७३६६७	२७८७५	१०१५४२	४०७
६	आवळा कलमे	८ X ८	१५०	३३१२३	१४१५०	४७२७३	१८३	१०३१७	२३२५	१२६४२	५७	९९५५	२६००	१२५५५	५५	५३३९५	१९०७५	७२४७०	२९५
७	बोर रोपे	६ X ६	२७७	४५२५०	१४४८७	५९७३७	२५०	१४८४२	७३११	२२०२०	८२	१३२१३	४९५२	१८१६५	७३	७३३०५	२६७५०	९९९२२	४०५

कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे ५

संचालक, फलोत्पादन

महात्मा गांधी राष्ट्रीय प्राथमिक शिक्षण योजनाद्वारे हसी योजनाशी निगडित फळझाड लागवड कार्यक्रम अंतर्गत वैयक्तिक लाभार्थ्यांच्या शेतावर सलग लागवडीसाठी फळपिकनिहाय प्रती हेक्टरी आर्थिक मापदंड

फळपिकाचे नाव - आंबा कलमे		कलमे संख्या प्रती हेक्टरसी ४०० (अंतर ५ X ५ मीटर)															
अ.क्र.	बाब	वर्ष पहिले				वर्ष दुसरे				वर्ष तिसरे				एकूण			
		मजुरी	सामुग्री	एकूण	श्रमीक दिन	मजुरी	सामुग्री	एकूण	श्रमीक दिन	मजुरी	सामुग्री	एकूण	श्रमीक दिन	मजुरी	सामुग्री	एकूण	श्रमीक दिन
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७	१८
अ)	लागवडीपूर्व कामे																
१	जमीन तयार करणे	७२४०	२००	७४४०	४०	०	०	०	०	०	०	०	०	७२४०	२००	७४४०	४०
२	खडे खोदणे, आकार १ X १ X १ मी एकूण खडे ४००	१४४८०	०	१४४८०	८०	०	०	०	०	०	०	०	०	१४४८०	०	१४४८०	८०
३	काटेरी झाडांचे कुपण	१०८६०	१०००	११८६०	६०	०	०	०	०	०	०	०	०	१०८६०	१०००	११८६०	६०
ब)	लागवड व संवर्धन कामे	०				०				०				०	०	०	०
१	माती व खत मिश्रणाने खडे भरणे शेणखत ६ टन, रासायनिक खत सु पर फॉर पेट ८०० किग्रॅ, किटकनाशकाची मुक्त टी ४० किग्रॅ म (फोरेट)	७२४०	२५४००	३२६४०	४०	०	०	०	०	०	०	०	०	७२४०	२५४००	३२६४०	४०
२	कलमे लागवड करणे, कि मल ५० प्रति रोप संख्या ४००	७२४०	२००००	२०७२४०	४०	०	०	०	०	०	०	०	०	७२४०	२००००	२०७२४०	४०
३	नांग्या भरणे	०	०	०	०	७२४	६००	१३२४	४	०	०	०	०	७२४	६००	१३२४	४
४	खते देणे	३६२०	४६०७	८२२७	२०	३६२०	९२१४	१२८३४	२०	३६२०	१३८२१	१७४४१	२०	१०८६०	२७६४२	३८५०२	६०
५	आंतर मशागती करणे	४५२५	०	४५२५	२५	४५२५	०	४५२५	२५	४५२५	०	४५२५	२५	१३५७५	०	१३५७५	७५
६	मीक संरक्षण	२७१५	१००	२८१५	१५	२७१५	१००	२८१५	१५	२७१५	१००	२८१५	१५	८१४५	३००	८४४५	४५
७	पाणी देणे	७२४०	१००	७३४०	४०	७२४०	१००	७३४०	४०	७२४०	१००	७३४०	४०	२१७२०	३००	२२०२०	१२०
८	इतर संकिर्ण	१८१०	०	१८१०	१०	१०५	०	१०५	५	१०५	०	१०५	५	३६२०	०	३६२०	२०
	एकूण	६६९७०	५१४०७	११८३७७	३७०	१९७२९	१००१४	२९७४३	१०९	१९००५	१४०२१	३३०२६	१०५	१०५७०४	७५४४२	१८११४६	५८४

टिप - शेणखत, रासायनिक खत, किटकनाशक इत्यादींचे दर सध्याच्या प्रचलित दरानुसार घेतले आहेत. शेणखत रु. ३ प्रति किलो, रासायनिक खत एस.एस.पी - रु. ४०० प्रति ५० किलो किलो, युरिया रु. २८४ प्रति ५० किलो, म्युरेट ऑफ पोटाश रु. ८४३ प्रति ५० किलो किटकनाशक - फोरेट रु. ७० प्रति किलो

संचालक, फलोत्पादन

कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे ५

महत्वा गांधी राष्ट्रीय ग्रामिण रोजगार हमी योजनेशी निगडीत फळशड लागवड कार्यक्रम अंतर्गत वैयक्तीक लाभाध्याच्या शेतावर सलग लागवडीसाठी फळधिकनिहाय प्रती हेक्टेरी आर्थिक मापदंड

फळधिकाचे नाव - डायॉड कलसे

करपये संख्या प्रती हेक्टेरी ७४०

(अंतर ४.५ X ३ मीटर)

अ.क्र.	वाढ	वर्ष पहिले				वर्ष दुसरे				वर्ष तिसरे				एकूण			
		मजुरी	सामुग्री	एकूण	अमीक दिन	मजुरी	सामुग्री	एकूण	अमीक दिन	मजुरी	सामुग्री	एकूण	अमीक दिन	मजुरी	सामुग्री	एकूण	अमीक दिन
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७	१८
अ)	लागवडीपूर्व कामे																
१	जमीन तयार करणे	७६८०	०	७६८०	४०	०	०	०	०	०	०	०	०	७६८०	०	७६८०	४०
२	खड्डे खोदणे, आकार ०.६० X ०.६० X ०.६० मी एकूण खड्डे ७४०	१७६६४	०	१७६६४	९२	०	०	०	०	०	०	०	०	१७६६४	०	१७६६४	९२
३	काटेरी झाडांचे कुंपण	११५२०	६००	१२१२०	६०	०	०	०	०	०	०	०	०	११५२०	६००	१२१२०	६०
ब)	लागवड व संवर्धन कामे	०				०				०							
	माती व खत मिश्रणाने खड्डे भरणे, शेणखत २.७७ टन, रासायनिक खत सुपर फॉस्फेट ३७० किग्रॅ, किटकनाशकाची मुकटी १८.५ किग्रॅ म (फॉरेट)	६७२०	१२५६५	१९२८५	३५	०	०	०	०	०	०	०	०	६७२०	१२५६५	१९२८५	३५
२	कलसे लागवड करणे, कि मत ३० प्रती रोप संख्या ७४०	६७२०	२२२००	२८९२०	३५	०	०	०	०	०	०	०	०	६७२०	२२२००	२८९२०	३५
३	नांग्या भरणे	०	०	०	०	९०५	२२२०	३१२५	५	०	०	०	०	९०५	२२२०	३१२५	५
४	खते देणे	५७६०	१०१०४	१०६८०	३०	५४३०	२०२०८	२५६३८	३०	५४३०	२०२०८	२५६३८	३०	९६६२०	५०५२०	६०१४०	९०
५	आंतर मशागता करणे	१०५६०	१००	१०६६०	५५	९९५५	१००	१००५५	५५	९९५५	०	९९५५	५५	३०४७०	२००	३०६७०	१६५
६	मीक संरक्षण	१९२०	२००	२१२०	१०	१८१०	२००	२०१०	१०	१८१०	२००	२०१०	१०	५५४०	६००	६०९४०	३०
७	पाणी देणे	७६८०	१००	७७८०	४०	५४३०	१००	५५३०	३०	५४३०	१००	५५३०	३०	१८५४०	३००	१८८४०	१००
८	इतर संकिर्ण	१९२०	०	१९२०	१०	१८१०	०	१८१०	१०	१८१०	०	१८१०	१०	५५४०	०	५५४०	३०
	एकूण	७८१४४	४५८६९	१२४०१३	४०७	२५३४०	२२८२८	४८१६८	१४०	२४४३५	२०५०८	४४९४३	१३५	१२७९९९	८९२०५	२१७१२४	६८२

टिप - शेणखत, रासायनिक खते, किटकनाशक इत्यादींचे दर सध्याच्या प्रचलित दरातुसार धरलेले आहेत. शेणखत रु. ३ प्रति किलो, रासायनिक खत एस.एस.पी - रु. ४००० प्रति ५० किलो किलो, युरिया रु. २८४ प्रति ५० किलो, युरेट ऑफ पोटेश रु. ८४३ प्रति ५० किलो किटकनाशक - फॉरेट रु. ७० प्रति किलो

संयालक, फलीतारन
कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे ५

महत्मा गांधी राष्ट्रीय ग्रामिण रोजगार हमी योजनेशी निगडित फळझाड लागवड कार्यक्रम अंतर्गत वैयक्तीक लाभाध्याच्या शेतावर सलग फळझाड लागवडीसाठी फळपिकनिहाय प्रती हेक्टरी आर्थिक मापदंड

फळपिकाचे नाव - संत्रा

कलमे संख्या प्रती हेक्टरी ५५५ (अंतर ६ X ३ मीटर)

अ.क्र.	बाब	वर्ष पहिले			वर्ष दुसरे			वर्ष तिसरे			एकूण		
		मजुरी	सामुग्री	एकूण	श्रमीक दिन	मजुरी	सामुग्री	एकूण	श्रमीक दिन	मजुरी	सामुग्री	एकूण	श्रमीक दिन
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४
अ) लागवडीपूर्व कामे													
१	जमीन तयार करणे	५४३०	२००	५६३०	३०	०	०	०	०	०	०	०	०
२	खडे खोदणे, आकार १X१X१मी एकूण खडे ५५५	१२३०८	०	१२३०८	६८	०	०	०	०	०	०	०	०
३	काटेरी झाडांचे कुंपण	१०८६०	१०००	११८६०	६०	०	०	०	०	०	०	०	०
ब) लागवड व संवर्धन कामे													
	माती व खत मिश्रणाने खडे भरणे , शेणखत ३.० टन, रासायनिक खत सुपर फॉस्फेट ४०० किग्रॅ, किटकनाशकाची मुकटी २० किग्रॅ म(फोरेट)	७२४०	१३६००	२०८४०	४०	०	०	०	०	०	०	०	०
२	कलमे लागवड करणे , किंमत ४० प्रती रोप संख्या ५५५	७२४०	२२२००	२९४४०	४०	०	०	०	०	०	०	०	०
४	नांग्या भरणे	०	०	०	०	१४४८	२२००	३६४८	८	०	०	०	०
५	खते देणे	७२४०	२४८८	९७२८	४०	७२४०	४९७६	१२२१६	४०	७२४०	७४६४	१४७०४	४०
६	आंतर मशागत करणे	३६२०	६००	४२२०	२०	३६२०	०	३६२०	२०	३६२०	०	३६२०	२०
७	पीक संरक्षण	१८१०	१५०	१९६०	१०	१८१०	१५०	१९६०	१०	१८१०	१५०	१९६०	१०
८	पाणी देणे	७२४०	४००	७६४०	४०	७२४०	४००	७६४०	४०	७२४०	४००	७६४०	४०
९	इतर संकिर्ण	९०५	०	९०५	५	९०५	०	९०५	५	९०५	०	९०५	५
	एकूण	६३८९३	४०६३८	१०४५३१	३५३	२२२६३	७७२६	२९९८९	१२३	२०८१५	८०१४	२८८२९	११५
टिप - शेणखत, रासायनिक खते, किटकनाशक इत्यादींचे दर सध्याच्या प्रचलित दरानुसार धरलेले आहेत. शेणखत रु. ३ प्रति किलो, रासायनिक खत एस.एस.पी - रु. ४०० प्रति ५० किलो किलो, युरिया रु. २८४ प्रति ५० किलो, किटकनाशक - फोरेट रु. ७० प्रति किलो													
												१०६९७९	११५
												५६३७८	५९९

R. S. S.

संचालक , फलोत्पादन

कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे ५

महत्वा गांधी राष्ट्रीय ग्रामिण रोजगार हमी योजनेशी निगडित फळझाड लागवड कार्यक्रम अंतर्गत वैयक्तीक लाभार्थ्यांच्या शेतावर सलग फळझाड लागवडीसाठी फळपिकनिहाय प्रती हेक्टरी आर्थिक मापदंड

फळपिकाचे नाव - संत्रा

कलमे संख्या प्रती हेक्टरी ३४२ (अंतर ५.४ x ५.४ मीटर)

अ.क्र.	बाब	वर्ष पहिले				वर्ष दुसरे				वर्ष तिसरे				एकूण			
		मजुरी	सामुग्री	एकूण	श्रमीक दिन	मजुरी	सामुग्री	एकूण	श्रमीक दिन	मजुरी	सामुग्री	एकूण	श्रमीक दिन	मजुरी	सामुग्री	एकूण	श्रमीक दिन
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७	१८
अ)	लागवडीपूर्व कामे																
१	जमीन तयार करणे	५४३०	२००	५६३०	३०	०	०	०	०	०	०	०	०	५४३०	२००	५६३०	३०
२	खड्डे खोदणे, आकार १x१x१मी एकूण खड्डे ३४२	७६०२	०	७६०२	४२	०	०	०	०	०	०	०	०	७६०२	०	७६०२	४२
३	काटेरी झाडांचे कुंपण	१०८६०	१०००	११८६०	६०	०	०	०	०	०	०	०	०	१०८६०	१०००	११८६०	६०
ब)	लागवड व संवर्धन कामे	०				०				०				०	०	०	०
१	माती व खत मिश्रणाने खड्डे भरणे , शेणखत १.७ टन, रासायनिक खत सुपर फॉस्फेट २४६ किग्रॅ, किटकनाशकाची भुकटी १२ कि ग्रॅ म (फॉरेट)	४५२५	७९४०	१२४६५	२५	०	०	०	०	०	०	०	०	४५२५	७९४०	१२४६५	२५
२	कलमे लागवड करणे , कि मत ४० प्रती रोप संख्या ३४२	७२४०	१३६८०	२०९२०	४०	०	०	०	०	०	०	०	०	७२४०	१३६८०	२०९२०	४०
३	नांग्या भरणे	०	०	०	०	३६२	१३६०	१४९६	२	०	०	०	०	३६२	१३६०	१४९६	२
४	खते देणे	७२४०	१५५४	८७९४	४०	३१०८	२५२०	५६२८	४०	७२४०	४६६२	११९०२	४०	१७५८८	८७३६	२६३२४	१२०
५	आंतर मशागत करणे	३६२०	६००	४२२०	२०	३६२०	०	३६२०	२०	३६२०	०	३६२०	२०	१०८६०	६००	११४६०	६०
६	पिक संरक्षण	१८१०	१५०	१९६०	१०	१८१०	१५०	१९६०	१०	१८१०	१५०	१९६०	१०	५४३०	४५०	५८८०	३०
७	पाणी देणे	४५२५	२००	४७२५	२५	४५२५	२००	४७२५	२५	४५२५	२००	४७२५	२५	१३५७५	६००	१४१७५	७५
८	इतर संकिर्ण	९०५	०	९०५	५	९०५	०	९०५	५	९०५	०	९०५	५	२७१५	०	२७१५	१५
	एकूण	५३७५७	२५३२४	७९०८१	२९७	१८४६२	४२३०	१८५६०	१०२	१८१००	५०९२	२३११२	१००	९०३९९	३४५६६	१२०७५३	४९९
टिप - शेणखत, रासायनिक खते, किटकनाशके इत्यादींचे दर सध्याच्या प्रचलित दरानुसार धरलेले आहेत. शेणखत रु. ३ प्रति किलो, रासायनिक खत एस.एस.पी - रु. ४०० प्रति ५० किलो, यरिया रु. २८४ प्रति ५० किलो. किटकनाशक - फॉरेट रु. ७० प्रति किलो																	

Handwritten signature

संचालक , फलोत्पादन
कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे ५

महात्मा गांधी राष्ट्रीय ग्रामिण रोजगार हमी योजनेशी निगडीत फळझाड लागवड कार्यक्रम अंतर्गत वैयक्तीक लाभार्थ्यांच्या शेतावर सलग लागवडीसाठी फळपिकनिहाय प्रती हेक्टरी आर्थिक मापदंड

फळपिकाचे नाव - आवळा कलमे

कलमे संख्या प्रती हेक्टरी २७७ (अंतर ६ X ६ मीटर) हलक्या जमीनी साठी

अ.क्र	बाब	वर्ष पहीले				वर्ष दुसरे				वर्ष तिसरे				एकूण			
		मजुरी	सामुग्री	एकूण	श्रीक दिन	मजुरी	सामुग्री	एकूण	श्रीक दिन	मजुरी	सामुग्री	एकूण	श्रीक दिन	मजुरी	सामुग्री	एकूण	श्रीक दिन
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७	१८
अ) लागवडी पूर्व कामे																	
१	जमीन तयार करणे	५४३०	२००	५६३०	३०	०	०	०	०	०	०	०	०	५४३०	२००	५६३०	३०
२	खडे खोदणे, आकार १X१X१ मी एकूण खडे २७७	५०६८	०	५०६८	२८	०	०	०	०	०	०	०	०	५०६८	०	५०६८	२८
३	काटेरी झाडांचे कुंपण	१०८६०	१०००	११८६०	६०	०	०	०	०	०	०	०	०	१०८६०	१०००	११८६०	६०
ब) लागवड व संवर्धन कामे		०				०				०				०	०	०	०
	माती व खत मिश्रणाने खडे भरणे शेणखत १.५ टन, रासायनिक खत सुपर फॉस् पेट २०० किग्रॅ, किटकनाशकाची थुकी १० किग्रॅ म (फोरेट)	५०६८	६८००	११८६८	२८	०	०	०	०	०	०	०	०	५०६८	६८००	११८६८	२८
२	कलमे लागवड करणे , किंमत रु ३५ प्रती कलम संख्या २७७	५०६८	९६९५	१४७६३	२८	०	०	०	०	०	०	०	०	५०६८	९६९५	१४७६३	२८
३	नांग्या भरणे	०	०	०	०	३६२	९८०	१३४२	२	०	०	०	०	३६२	९८०	१३४२	२
४	खते देणे	१८१०	१४५०	३२६०	१०	३६२०	२९००	६५२०	२०	३६२०	४३५०	७९७०	२०	९०५०	८७००	१७७५०	५०
५	आंतर मशागत करणे	५०६८	०	५०६८	२८	५०६८	०	५०६८	२८	५०६८	०	५०६८	२८	५५२०४	०	५५२०४	८४
६	पीक संरक्षण	०	०	०	०	१२६७	१००	१३६७	७	१२६७	१००	१३६७	७	२५३४	२००	२७३४	१४
७	पाणी देणे	५०६८	१००	५१६८	२८	३६२०	१००	३७२०	२०	३६२०	१००	३७२०	२०	१२३०८	३००	१२६०८	६८
८	इतर संकिर्ण	९०५	०	९०५	५	९०५	०	९०५	५	९०५	०	९०५	५	२७१५	०	२७१५	१५
	एकूण	४४३४५	१९२४५	६३५९०	२४५	१४८४२	४०८०	१८९२२	८२	१४८८०	४५५०	१९०३०	८०	७३६६७	२७८७५	१०१५४२	४०७

टिप - शेणखत, रासायनिक खते, किटकनाशके इत्यादीचे दर सध्याच्या प्रचलित दरानुसार घटलेले आहेत. शेणखत रु. ३ प्रति किलो, रासायनिक खत एस.एस.पी - रु. ४०० प्रति ५० किलो किलो, युरिया रु. २८४ प्रति ५० किलो, म्युरेट ऑफ पोटेश रु ८४३ प्रति ५० किलो किटकनाशक - फोरेट रु. ७० प्रति किलो

संचालक, फलोत्पादन

कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे ५

महात्मा गांधी राष्ट्रीय ग्रामिण रोजगार हमी योजनेशी निगडीत फळझाड लागवड कार्यक्रम अंतर्गत वैयक्तीक लाभार्थ्यांच्या शेतावर सलग लागवडीसाठी फळपिकनिहाय प्रती हेक्टरी आर्थिक मापदंड

फळपिकाचे नाव - आवळा कलमे

कलमे संख्या प्रती हेक्टरी १५० (अंतर ८ x ८ मीटर) भारी जमिनी साठी

अ.क्र.	बाब	वर्ष पहीले				वर्ष दुसरे				वर्ष तिसरे				एकूण			
		मजुरी	सामुग्री	एकूण	श्रमीक दिन	मजुरी	सामुग्री	एकूण	श्रमीक दिन	मजुरी	सामुग्री	एकूण	श्रमीक दिन	मजुरी	सामुग्री	एकूण	श्रमीक दिन
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७	१८
अ) लागवडी पूर्व कामे																	
१	जमीन तयार करणे	५४३०	२००	५६३०	३०	०	०	०	०	०	०	०	०	५४३०	२००	५६३०	३०
२	खडे खोदणे, आकार १X१X१ मी एकूण खडे १५०	२७१५	०	२७१५	१५	०	०	०	०	०	०	०	०	२७१५	०	२७१५	१५
३	काटेरी झाडांचे कुंपण	१०८६०	१०००	११८६०	६०	०	०	०	०	०	०	०	०	१०८६०	१०००	११८६०	६०
ब) लागवड व संवर्धन कामे		०				०				०				०	०	०	०
१	माती व खत मिश्रणाने खडे भरणे , शेणखत १.५ टन, रासायनिक खत सुपर फॉस्फेट २०० किग्रॅ, किटकनाशकाची बुकटी १० किग्रॅ म (फॉरेट)	२७१५	६८००	९५१५	१५	०	०	०	०	०	०	०	०	२७१५	६८००	९५१५	१५
२	कलमे लागवड करणे , कि मत् ३५ प्रती रोप संख्या १५०	२७१५	५२५०	७९६५	१५	०	०	०	०	०	०	०	०	२७१५	५२५०	७९६५	१५
३	नांग्या भरणे	०	०	०	०	३६२	५२५	८८७	२	०	०	०	०	३६२	५२५	८८७	२
४	खते देणे	१८१०	८००	२६१०	१०	२७१५	१६००	४३१५	१५	२७१५	२४००	५११५	१५	७२४०	४८००	१२०४०	४०
५	आंतर मशागत करणे	२७१५	०	२७१५	१५	२७१५	०	२७१५	१५	२७१५	०	२७१५	१५	८१४५	०	८१४५	४५
६	पीक संरक्षण	०	०	०	०	१२६७	१००	१३६७	७	१२६७	१००	१३६७	७	२५३४	२००	२७३४	१४
७	पाणी देणे	३६२०	१००	३७२०	२०	२७१५	१००	२८१५	१५	२७१५	१००	२८१५	१५	९०५०	३००	९३५०	५०
८	इतर संकिर्ण	५४३	०	५४३	३	५४३	०	५४३	३	५४३	०	५४३	३	१६२९	०	१६२९	९
	एकूण	३३१२३	१४१५०	४७२७३	१८३	१०३१७	२३२५	१२६४२	५७	९९५५	२६००	१२५५५	५५	५३३९५	१९०७५	७२४७०	२९५

टिप - शेणखत, रासायनिक खत, किटकनाशके इत्यादींचे दर सध्याच्या प्रचलित दरानुसार धरलेले आहेत. शेणखत रु. ३ प्रति किलो, रासायनिक खत एस.एस.पी - रु. ४०० प्रति ५० किलो किलो, युरिया रु. २८४ प्रति ५० किलो, युरेट ऑफ पोटेश रु. ८४३ प्रति ५० किलो किटकनाशक - फॉरेट रु. ७० प्रति किलो

संचालक , फलोत्पादन
कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे ५

महत्त्वा गांधी राष्ट्रीय ग्रामिण रोजगार हमी योजनेशी निगडीत फलझाड लागवड कार्यक्रम अंतर्गत वैयक्तीक लाभार्थ्यांच्या शेतावर सलग लागवडीसाठी फळपिकनिहाय प्रती हेक्टरी आर्थिक मापदंड

फळपिकाचे नाव -बोर रोपे

संख्या प्रती हेक्टरी २७७

(अंतर ६ X ६ मीटर)

अ.क्र	बाब	वर्ष पहिले				वर्ष दुसरे				वर्ष तिसरे				एकूण			
		मजुरी	सामुग्री	एकूण	श्रमीक दिन	मजुरी	सामुग्री	एकूण	श्रमीक दिन	मजुरी	सामुग्री	एकूण	श्रमीक दिन	मजुरी	सामुग्री	एकूण	श्रमीक दिन
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७	१८
अ)	लागवडीपूर्व कामे																
१	जमीन तयार करणे	५४३०	२००	५६३०	३०	०	०	०	०	०	०	०	०	५४३०	२००	५६३०	३०
२	खडे खोदणे, आकार १X१X१मी एकूण खडे २७७	५०६८	०	५०६८	२८	०	०	०	०	०	०	०	०	५०६८	०	५०६८	२८
३	काटेरी झाडांचे कुंपण	१०८६०	१०००	११८६०	६०	०	०	०	०	०	०	०	०	१०८६०	१०००	११८६०	६०
ब)	लागवड व संवर्धन कामे	०				०				०				०	०	०	०
	माती व खत मिश्रणाने खडे भरणे शेणखत १.५ टन, रासायनिक खत सुपर फॉस्फेट २०० किग्रॅ, किटकनाशका ची मुकटी १० किग्रॅ (फोरेट)	५०६८	६८००	११८६८	२८	०	०	०	०	०	०	०	०	५०६८	६८००	११८६८	२८
२	कलमे लागवड करणे , किंमत १५ प्रती रोप संख्या २७७	५०६८	४१५५	९२२३	२८	०	०	०	०	०	०	०	०	५०६८	४१५५	९२२३	२८
३	झाडांचे रुपंतर करणे . सामुग्री किंमत संख्या २७७ रु. ७ प्रती काडी	०	०	०	०	११३४	१९३९	३०७३	७	०	०	०	०	११३४	१९३९	३०७३	७
४	नांग्या भरणे	०	०	०	०	३६२	४२०	७८२	२	०	०	०	०	३६२	४२०	७८२	२
५	खते देणे	१८१०	२१८२	३९९२	१०	२७१५	४७५२	७४६७	१५	२७१५	४७५२	७४६७	१५	७२४०	११६८६	१८९२६	४०
६	आंतर मशागती करणे	५०६८	०	५०६८	२८	५०६८	०	५०६८	२८	५०६८	०	५०६८	२८	१५२०४	०	१५२०४	८४
७	पीक संरक्षण	९०५	५०	९५५	५	९०५	१००	१००५	५	९०५	१००	१००५	५	१२७१५	२५०	१२९६५	१५
८	पाणी देणे	५०६८	१००	५१६८	२८	३६२०	१००	३७२०	२०	३६२०	१००	३७२०	२०	१२३०८	३००	१२६०८	६८
९	इतर सांकिर्ण	९०५	०	९०५	५	९०५	०	९०५	५	९०५	०	९०५	५	२७१५	०	२७१५	१५
	एकूण	४५२५०	१४४८७	५९७३७	२५०	१४८४२	७३११	२२०२०	८२	१३२१३	४९५२	१८१६५	७३	७३३०५	२६७५०	९९९२२	४०५

टिप - शेणखत, रासायनिक खते, किटकनाशक इत्यादींचे दर सध्याच्या प्रचलित दरानुसार घेतलेले आहेत. शेणखत रु. ३ प्रति किलो, रासायनिक खत एस.एस.पी - रु. ४०० प्रति ५० किलो किलो, गुरिवा रु. २८४ प्रति ५० किलो, म्युटे ऑफ पोटेश रु ८४३ प्रति ५० किलो किटकनाशक - फोरेट रु. ७० प्रति किलो

संचालक , फलोत्पादन

कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे ५